

Aan
De Minister van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

TCB S56(2006)

Den Haag, 19 september 2006

Betreft: Advies Ontwerpvrijstellingsregeling BGM kleigrond en veengrond 2006

Mijnheer de Minister,

In uw brief van 15 september 2006¹ vraagt u de Technische commissie bodembescherming (TCB) om advies over de ontwerpvrijstellingsregeling Besluit gebruik meststoffen kleigrond en veengrond 2006. U verzoekt dit mede namens de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Het betreft een tijdelijke vrijstelling van het verbod dierlijke mest toe te dienen op grasland, gelegen op kleigrond en veengrond voor de periode van 16 tot en met 20 september 2006. Gezien het zeer spoedeisende karakter is dit advies van de TCB opgesteld door het werkgroep landbouw van de commissie. De TCB beperkt zich tot het geven van argumenten voor en tegen het verlenen van de vrijstelling.

EXTREME WEERSOMSTANDIGHEDEN

Op 30 augustus jl. adviseerde de TCB over de ontwerpvrijstellingsregeling BGM extreme weersomstandigheden 2006 (TCB S50(2006)). Daarin concludeert de TCB dat er structureel te weinig opslagcapaciteit voor dierlijke mest is. Onderhavige ontwerpvrijstellingsregeling wijst erop dat niet alleen op de zandgronden, maar blijkbaar overal in Nederland sprake is van onvoldoende opslagcapaciteit voor mest. De TCB verwacht dat de jaarlijkse melding, de onderbouwing en de gevolgen van de diverse vrijstellingen niet zullen bijdragen aan de goedkeuring van de verlenging van de Nederlandse derogatie van de Nitraatrichtlijn door de Europese Commissie.

---

¹ Kenmerk TRCJZ/2006/2911, zie bijlage.

MILIEUHYGIËNISCHE GEVOLGEN VRIJSTELLING

Het uitrijden van mest op te natte klei- en veengrond kan leiden tot graszodenbeschadiging, compactie van de bodem en oppervlakkige afspoeling van nutriënten. Daarom is het beter om onder natte omstandigheden te wachten met het uitrijden van mest. Bovendien heeft bemesting laat in het najaar landbouwkundig gezien weinig zin. Het gewas kan de toegediende nutriënten niet meer opnemen, waardoor de nutriënten verloren gaan naar grond- en oppervlaktewater en naar de atmosfeer.

De ontwerprijstellingsregeling is slechts van zeer beperkte duur (vijf dagen), waardoor de milieukundige gevolgen van beperkte omvang zullen zijn. Verlenging van de uitrijperiode past zeker niet bij een goede landbouwpraktijk en bij een landbouw die op weg wil naar duurzaamheid binnen milieukundige randvoorwaarden.

CONCLUSIES

De mestopslagcapaciteit moet berekend zijn op het optreden van extreme weersomstandigheden. De TCB concludeert dat de mestopslagcapaciteit in Nederland thans onvoldoende is. Het steeds weer verstrekken van vrijstellingen vormt geen stimulans om de opslagcapaciteit uit te breiden. Verder verwacht de TCB dat het telkenmale verlenen van vrijstellingen niet bijdraagt aan het verkrijgen van goedkeuring voor het verlengen van de derogatie van de Nitraatrichtlijn.

Argumenten tegen onderhavige vrijstelling van het uitrijverbod zijn:

- Het gewas kan de toegediende nutriënten niet of nauwelijks meer opnemen vanwege de lage groeisnelheid;
- Daardoor bestaat een verhoogde kans op nutriëntenverliezen naar oppervlaktewater, grondwater en atmosfeer;
- Verlenging van de uitrijperiode van dierlijke mest is geen goede landbouwpraktijk.

Omdat het gaat om een verlenging van de uitrijperiode met slechts vijf dagen, verwacht de TCB dat de milieukundige effecten beperkt zullen zijn. Evenwel moet toezicht op de handhaving van deze vijf dagen met nadruk worden doorgevoerd.

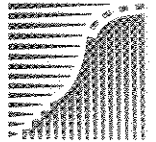
Een afschrift van dit advies heb ik verzonden aan de staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Met de meeste hoogachting,
de voorzitter van de
Technische commissie bodembescherming,

Ir. L.E. Stolker-Nanninga.

De Voorzitter van de
Technische Commissie Bodembescherming
Mevrouw ir. L.E. Stolker-Nanninga
Postbus 30947
2500 GX DEN HAAG

**landbouw, natuur en
voedselkwaliteit**

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		TRCJZ/2006/2911	15 september 2006
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
ontwerp-vrijstellingsregeling BGM kleigrond en veengrond 2006		070-3786520	1

Geachte mevrouw Stolker,

Bijgaand doe ik u, mede namens de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer toekomen de ontwerp-vrijstellingsregeling Besluit gebruik meststoffen kleigrond en veengrond 2006, met bijbehorende toelichting voor de Staatscourant.

In de ontwerpregeling wordt een tijdelijke vrijstelling verleend van het verbod op het gebruik van dierlijke meststoffen op kleigrond en veengrond in artikel 4 van het Besluit gebruik meststoffen.

Voor de inhoud en de achtergronden van de ontwerpregeling verwijs ik u korthedshalve naar de bij de ontwerpregeling behorende toelichting.

Ingevolge artikel 64 van de Wet bodembescherming dient voor het verlenen van onderhavige vrijstellingen het advies gevraagd te worden aan uw commissie. Ik verzoek u daarom mij, mede namens de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, omtrent de ontwerpregeling advies uit te brengen.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKWALITEIT,

dr. C.P. Veerman

Regeling van de Minister van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit van ... 2006,
TRCJZ/2006/2912 houdende vrijstelling van de
Artikelen 4, eerste lid van het Besluit
gebruik meststoffen

CONCEPT

Handelende in overeenstemming met de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke
Ordening en Milieu;

Gelet op artikel 64, derde lid, van de Wet bodembescherming en artikel 4 van het Besluit gebruik
meststoffen;

Gelezen het advies van de Technische commissie bodembescherming d.d. ... 2006, TCB ...(2006);

BESLUIT:

Artikel 1

In deze regeling wordt verstaan onder meststoffen, kleigrond en veengrond hetgeen daaronder
wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, in samenhang met artikel 1, vierde lid, van de
Meststoffenwet en artikel 3 van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet, en wordt verstaan onder
grasland hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, van het Besluit gebruik
meststoffen.

Artikel 2

Het verbod, gesteld in artikel 4, eerste lid, van het Besluit gebruik meststoffen is in de periode van
16 tot en met 20 september niet van toepassing op grasland, gelegen op kleigrond of veengrond,
indien de dierlijke meststoffen op een verantwoorde wijze over het tot het bedrijf behorende
grasland worden verdeeld.

Artikel 3

1. Deze regeling treedt in werking met ingang van de tweede dag na dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst en werkt terug tot en met 16 september 2006.
2. Deze regeling vervalt met ingang van 21 september 2006.

Artikel 4

Deze regeling wordt aangehaald als: Vrijstellingsregeling Besluit gebruik meststoffen kleigrond en veengrond 2006.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's Gravenhage, ... 2006

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwaliteit

dr. C.P. Veerman

Toelichting voor de Staatscourant

In de maanden juni, juli en augustus van dit jaar is sprake geweest van uitzonderlijke klimatologische omstandigheden. Volgens informatie van het KNMI is gemiddeld in juni 28 mm neerslag gevallen, tegen een langjarig gemiddelde van 71 mm. Het is sinds 1901 slechts drie keer eerder voorgekomen dat in een dergelijk groot gebied zo weinig neerslag viel. In de maand juli was de etmaaltemperatuur het hoogste sinds de start van de waarnemingen in het jaar 1706, met een temperatuur van gemiddeld in de Bilt van 21,4 °C, tegen normaal 17,4 °C. De neerslag in juli was bovendien gering, landelijk gemiddeld 29 mm neerslag tegen normaal 70 mm. Door het buiïge karakter van de neerslag, liepen de gevallen hoeveelheden in de verschillende delen van Nederland bovendien zeer uiteen. De combinatie van de warmte en de beperkte neerslag heeft geleid tot een uitzonderlijk groot neerslagtekort aan het eind van de maand juli. De maand augustus is vervolgens een zeer natte maand geweest, waarbij in De Bilt het neerslagvolume 181 mm bedroeg, tegen normaal 58 mm. De maandsom van de duur van de neerslag bedroeg 73 uur, tegen normaal 31 uur. Van belang is vooral ook dat het op veel dagen regende terwijl het weer bovendien zeer onvoorspelbaar was. De Bilt telde slechts twee aaneengesloten dagen van droogte, te weten 5 en 6 augustus en 22 en 23 augustus. De maand september laat totnogtoe een beter beeld zien: op 14 september telde september slechts 3 dagen waarop neerslag is gevallen.

Bovenstaande weersomstandigheden en de uitbraak van de dierziekte Blauwtong hebben geleid tot problemen met het uitrijden van dierlijke mest van akkerbouwers en veehouders. Beide groepen konden geen dierlijke meststoffen uitrijden op hun landbouwgrond en de veehouders in het gebied rond Kerkrade konden hun dierlijke meststoffen niet kwijt en daardoor in het jaar problemen krijgen met de opslagcapaciteit voor dierlijke meststoffen. Om agrariërs de gelegenheid te geven hun grond te bemesten is op 31 augustus 2006 is met de Vrijstellingsregeling Besluit gebruik meststoffen extreme weersomstandigheden 2006 vrijstelling verleend van het verbod van artikel 4 van het Besluit gebruik meststoffen (Bgm) om in de periode van 1 september tot en met 31 januari dierlijke mest te gebruiken. De vrijstelling geldt voor het gebruik van meststoffen voor de periode van 1 tot en met 15 september op grasland en op bouwland op zand- en lössgrond waarop in 2006 graan, bollen of pootaardappelen zijn geteeld. Gebleken is echter dat de extreme weersomstandigheden niet alleen tot problemen hebben geleid in het zand- en lössgebied, maar ook voor kleigronden en veengronden.

Als gevolg van deze problematiek hebben de Land- en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO), de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) en CUMELA Nederland begin september erop aangedrongen om naast de vrijstelling die reeds is verleend voor grasland, gelegen op zand- en lössgronden, het verbod op het gebruik van dierlijke mest op grasland, gelegen op kleigronden en veengronden op een later tijdstip in te laten gaan. Met deze vrijstellingsregeling wordt tegemoet gekomen aan de verzoeken van LTO, NMV en CUMELA en wordt uitvoering gegeven aan de op 13

september 2006 aan de Tweede Kamer gedane toezegging om uitrijdperiode op grasland, gelegen op kleigrond en veengrond met vijf dagen te verlengen.

Artikel 4 van het Bgm verbiedt het gebruik van dierlijke meststoffen in de periode van 15 september tot en met 31 januari op grasland, gelegen op kleigrond of veengrond, die zijn aangewezen op de door middel van artikel 3 van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet vastgestelde grondsoortenkaarten. Deze regels zijn gesteld ter bescherming van de bodem, het grondwater en het oppervlaktewater, mede ter uitvoering van richtlijn 91/676/EEG van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (Nitraatrichtlijn) (PbEG L 375/1).

De uitzonderlijke droogte in de maanden juni en juli van dit jaar, gevolgd door de overvloedige regenval in augustus heeft het gebruik van dierlijke mest in delen van het klei- en veengebied vrijwel onmogelijk gemaakt. Voor grasland is het probleem gelegen in het feit dat de bemesting van grasland bij grote droogte onmogelijk is vanwege de schade die de bemesting aanricht aan met name het wortelstelsel van het gras. Bovendien zou bij het uitrijden een relatief groot deel van de in de mest aanwezige stikstof in de vorm van het voor het milieu schadelijke ammoniak vervliegen. Daarnaast kan ingevolge de goede landbouwpraktijk grasland pas bemest worden nadat het is gemaaid. Als gevolg van de aanhoudende regenval in augustus en de langzame droging van kleigronden en veengronden kan de laatste snede gras op kleigronden en veengronden niet tijdig worden gemaaid en de mest niet tijdig worden uitgereden. Dit zou betekenen dat in de korte periode die rest tot 15 september een aanzienlijke hoeveelheid mest zal worden aangewend op percelen waar dit wél mogelijk is. Voorts speelt het probleem dat de onmogelijkheid tot het uitrijden van mest in de maanden juli en augustus ervoor heeft gezorgd dat de mestopslagen bij de (melk)veehouders vol zijn, waardoor zij later in het jaar mogelijk niet meer voldoende opslagcapaciteit hebben voor de dierlijke meststoffen.

Door bovenstaande problematiek komen de (melk)veehouders op kleigronden en veengronden in de knel. Om agrariërs in deze gebieden de gelegenheid te geven hun grond te bemesten, heb ik, in overeenstemming met de Staatssecretaris van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, besloten om de een tijdelijke vrijstelling te verlenen van het verbod om na 15 september dierlijke mest op grasland, gelegen op kleigrond en veengrond uit te rijden.

Het onverkort vasthouden aan het verbod op het gebruik van dierlijke meststoffen op grasland op kleigronden en veengronden na 15 september, brengt het risico met zich dat agrariërs zich genoodzaakt zien de vóór 15 september opgeslagen dierlijke meststoffen in grote hoeveelheden aan te wenden op die percelen waar het gebruik nog wel mogelijk is. Dit leidt tot overbemesting van bepaalde percelen in plaats van een goede verdeling van de dierlijke mest over alle percelen

van het bedrijf. Deze overbemesting is vanuit milieutechnisch oogpunt minder wenselijk dan uitstel te verlenen tot en met 20 september.

Overeenkomstig artikel 64 van de Wet bodembescherming is advies gevraagd aan de Technische commissie bodembescherming (TCB).

PM.

**DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwaliteit,
(w.g). dr. C.P. Veerman**